

Audito Rūmų patikinimo pareiškimas, teikiamas Europos Parlamentui ir Tarybai. Nepriklausomo auditoriaus ataskaita

(2020/C 384/02)

Nuomonė

I. Mes auditavome:

- a) 2019 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų Europos Sąjungos konsoliduotas finansines ataskaitas, kurias sudaro konsoliduotos finansinės būklės ataskaitos⁽¹⁾ ir biudžeto vykdymo ataskaitos⁽²⁾ ir kurias Komisija patvirtino 2020 m. birželio 26 d;
- b) atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, kaip to reikalauja Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnis.

Finansinių ataskaitų patikimumas

Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo

II. Mūsų nuomone, 2019 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų Europos Sąjungos (ES) konsoliduotose finansinėse ataskaitose 2019 m. gruodžio 31 d. ES finansinė būklė bei tą dieną pasibaigusių finansinių metų operacijų ir pinigų srautų rezultatai bei grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, laikantis Finansinio reglamento ir apskaitos taisyklių, pagrįstų tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais.

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

Pajamos

Nuomonė dėl pajamų teisėtumo ir tvarkingumo

III. Mūsų nuomone, 2019 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

Išlaidos

Neigiama nuomonė dėl išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo

IV. Mūsų nuomone, atsižvelgiant į Neigiamos nuomonės dėl išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo pagrindę aprašytų dalykų svarbą, 2019 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų finansinėse ataskaitose patvirtintos išlaidos yra reikšmingai paveiktos klaidų.

Pagrindas pareikšti nuomonę

V. Auditą atlikome remdamiesi IFAC tarptautiniais audito standartais (TAS) ir etikos kodeksais ir INTOSAI tarptautiniais aukščiausiųjų audito institucijų standartais (TAAIS). Mūsų pagal šiuos standartus ir kodeksus nustatytos pareigos plačiau apibūdintos mūsų ataskaitos skirsnyje „Auditoriaus atsakomybė“. Taip pat laikėmės nepriklausomumo reikalavimų ir atlikome savo etines pareigas pagal Tarptautinių buhalterių etikos standartų valdybos Buhalterių profesionalų etikos kodeksą. Esame įsitikinę, kad savo nuomonei pagrįsti surinkome pakankamus ir tinkamus audito įrodymus.

⁽¹⁾ Konsoliduotas finansinės būklės ataskaitas sudaro balansas, finansinių rezultatų ataskaita, pinigų srautų lentelė, grynojo turto pokyčių ataskaita, svarbių apskaitos metodų santrauka ir kita aiškinamoji informacija (įskaitant segmentų informaciją).

⁽²⁾ Biudžeto vykdymo ataskaitos taip pat apima aiškinamąją informaciją.

Neigiamos nuomonės dėl išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo pagrindas

VI. Mūsų bendras įvertintas 2019 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų finansinėse ataskaitose patvirtintų išlaidų klaidų lygis yra 2,7 %. Didelė šių išlaidų dalis – daugiau nei pusė – yra reikšmingai paveikta klaidų. Tai daugiausia susiję su kompensavimu grindžiamomis išlaidomis, kuriose įvertintas klaidų lygis yra 4,9 %. Daugiausia dėl padidėjusių sanglaudos išlaidų 2019 m. tokios išlaidos padidėjo iki 66,9 milijardo eurų, o tai sudaro 53,1 % mūsų audito populiacijos⁽³⁾. Todėl mūsų nustatytų klaidų poveikis yra reikšmingas ir paplitęs patvirtintoms metų išlaidoms.

Pagrindiniai audito dalykai

Mes įvertinome pensijų ir kitų išmokų darbuotojams įsipareigojimą

VII. ES balansas apėmė pensijų ir kitų išmokų darbuotojams įsipareigojimą, kuris 2019 m. pabaigoje sudarė 97,7 milijardo eurų, t. y. beveik 40 % visų 2019 m. įsipareigojimų, kurie sudarė 251,5 milijardo eurų.

VIII. Didžioji šio pensijoms ir kitoms išmokoms darbuotojams skirto įsipareigojimo dalis (83,8 milijardo eurų) yra susijusi su Europos Sąjungos pareigūnų ir kitų tarnautojų pensijų sistema (EPPS). Į finansines ataskaitas įrašytas įsipareigojimas atspindi sumą, kuri būtų buvusi įtraukta į pensijų fondą, jei jis būtų įsteigtas apmokėti esamus su senatvės pensija susijusius įsipareigojimus⁽⁴⁾. Be senatvės pensijų jis apima invalidumo pensijas ir ES darbuotojų našlių ir našlaičių pensijas. Išmokos pagal šią pensijų sistemą mokamos iš ES biudžeto. Valstybės narės bendrai užtikrina išmokų mokėjimą, o pareigūnai padengia vieną trečdalį sistemos finansavimo. Eurostatas Komisijos apskaitos pareigūno vardu apskaičiuoja šį įsipareigojimą remdamasis Komisijos aktuarinių konsultantų įvertintais parametrais.

IX. Antra pensijoms ir kitoms išmokoms darbuotojams (11,8 milijardo eurų) skirto įsipareigojimo didžiausia dalis yra ES įvertintas įsipareigojimas, susijęs su bendrąja sveikatos draudimo sistema (BSDS). Šis įsipareigojimas susijęs su ES darbuotojų sveikatos priežiūros sąnaudomis, kurios turi būti sumokėtos laikotarpiais po veiklos vykdymo (jų įnašais atskaičius mokesčius).

X. Atlikdami auditą, su pensijomis susijusio įsipareigojimo atveju įvertinome aktuarines prielaidas ir susijusį vertinimą. Šį vertinimą grindėme išorės aktuarinių ekspertų atliktu darbu, siekiant parengti tyrimą dėl EPPS. Mes patikrinome kiekybinius duomenis, aktuarinius parametrus ir įsipareigojimo skaičiavimą ir pateikimą konsoliduotame balanse ir konsoliduotų finansinės būklės ataskaitų aiškinamosiose pastabose.

XI. Darome išvadą, kad bendro įsipareigojimo, susijusio su pensijomis ir kitomis išmokomis darbuotojams, įvertis, pateiktas konsoliduotajame balanse, nurodytas teisingai. Ir toliau tikrinsime tą įvertį, įskaitant pagrindinių duomenų patikimumą.

Mes vertinome finansinėse ataskaitose pateiktus reikšmingus metų pabaigos įverčius

XII. 2019 m. pabaigoje įvertintų paramos gavėjų patirtų, bet dar nepraneštų tinkamų finansuoti išlaidų vertė buvo 105,7 milijardo eurų (2018 m. pabaigoje: 99,8 milijardo eurų). Šios sumos į apskaitą įrašytos kaip sukauptos sąnaudos⁽⁵⁾.

XIII. 2019 m. pabaigoje finansinėms priemonėms pagal pasidalijamojo valdymo principą ir pagalbos schemoms nepanaudota įvertinta suma, įrašyta į ES finansines ataskaitas, buvo 6,9 milijardo eurų (2018 m. pabaigoje: 6,5 milijardo eurų), balanse pateikta kaip „Kiti avansai valstybėms narėms“.

⁽³⁾ Daugiau informacijos pateikiame mūsų 2019 m. metinės ataskaitos **1.21–1.26** dalyse.

⁽⁴⁾ Žr. 39 Tarptautinį viešojo sektoriaus apskaitos standartą (TVSAS) „Išmokos darbuotojams“. Dėl EPPS, nustatyto dydžio išmokos įsipareigojimas atspindi dabartinę numatomų būsimų mokėjimų, kuriuos ES turės atlikti, vykdydama pensijos įsipareigojimus, susijusius su darbuotojo tarnyba dabartiniu ir ankstesniais laikotarpiais, vertę.

⁽⁵⁾ Jos apima 66,9 milijardo eurų sukauptų sąnaudų balanso įsipareigojimų pusėje ir 38,8 milijardo eurų balanso turto pusėje, sumažinančių išankstinio finansavimo vertę.

XIV. Siekdami įvertinti šiuos metų pabaigos įverčius, patikrinome Komisijos įdiegtą sistemą, pagal kurią atliekami finansinių metų atskyrimo skaičiavimai, ir įsitikinome jos tikslumu ir išsamumu generaliniuose direktoratuose, kuriuose buvo atlika dauguma mokėjimų. Sąskaitų faktūrų ir išankstinių mokėjimų imties audito metu patikrinome atitinkamus finansinių metų atskyrimo skaičiavimus, kad būtų išvengta klaidų sukauptose sumose rizikos. Mes prašėme Komisijos apskaitos tarnybų paaiškinti bendrą metodiką, skirtą nustatyti šiuos įverčius.

XV. Darome išvadą, kad bendros sukauptų sąnaudų ir kitų avansų valstybėms narėms sumos įvertis, pateiktas konsoliduotajame balanse nurodytas teisingai.

Įvertinome galimą pobalansinių įvykių poveikį finansinėms ataskaitoms.

XVI. 2020 m. vasario 1 d. Jungtinė Karalystė (JK) nustojo būti ES valstybė narė. Abiem šalims sudarius susitarimą dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (toliau – Susitarimas dėl išstojimo), JK įsipareigojo vykdyti visus su naryste ES susijusius finansinius įsipareigojimus pagal dabartinę ir ankstesnes DFP.

XVII. Mes nenustatėme jokių įvykių, susijusių su JK išstojimu, dėl kurių reikėtų atlikti 2019 m. ES konsoliduotųjų metinių finansinių ataskaitų patikslinimus pagal tarptautinį apskaitos standartą dėl įvykių po atskaitomybės datos ⁽⁶⁾.

XVIII. Nors COVID-19 protrūkis smarkiai paveikė valstybių narių ekonomiką ir viešuosius finansus, dėl jo nereikėjo koreguoti finansinėse ataskaitose ⁽⁷⁾ pateiktų skaičių (t. y. tai buvo „nekoreguojamasis įvykis“). Tačiau Komisijos pasiūlytos atsakomosios iniciatyvos, jei bus įgyvendintos, gali turėti įtakos kitų ataskaitinių laikotarpių finansinės būklės ataskaitoms.

XIX. Atsižvelgiant į dabartinę padėtį, 2019 m. ES konsoliduotose metinėse finansinėse ataskaitose nereikia pateikti finansinio poveikio, ir darome išvadą, kad 2019 m. gruodžio 31 d. finansinėse ataskaitose pobalansiniai įvykiai atspindėti teisingai.

Kita

XX. Vadovybė yra atsakinga už „kitos informacijos“ teikimą. Ją sudaro „Finansinės būklės ataskaitų aptarimas ir analizė“, bet ne konsoliduotos finansinės ataskaitos ar su jomis susijusi mūsų ataskaita. Mūsų nuomonė dėl konsoliduotų finansinių ataskaitų neapima šios kitos informacijos ir mes nepateikiame jokios su ja susijusios patikinimo išvados. Mūsų pareiga, susijusi su mūsų konsoliduotų finansinių ataskaitų auditu, yra perskaityti šią kitą informaciją ir įvertinti, ar ji nėra iš esmės nesuderinama su konsoliduotomis finansinėmis ataskaitomis ar mūsų audito metu įgytomis žiniomis ir ar neatrodo kitaip reikšmingai iškraipyta. Jei mes darome išvadą, kad kita informacija yra reikšmingai iškraipyta, mes privalome apie tai pranešti. Šiuo klausimu mes neturime nieko pranešti.

Vadovybės atsakomybė

XXI. Pagal SESV 310–325 straipsnius ir Finansinį reglamentą vadovybė yra atsakinga už ES konsoliduotų finansinių ataskaitų parengimą ir pateikimą, laikantis tarptautiniu mastu pripažintų viešojo sektoriaus apskaitos standartų, bei už jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Ši atsakomybė apima vidaus kontrolės priemonių parengimą, įgyvendinimą ir palaikymą, siekiant parengti ir pateikti finansinės būklės ataskaitas, kuriuose nėra reikšmingų dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių iškraipymų. Vadovybė taip pat privalo užtikrinti, kad finansinės būklės ataskaitose atspindima veikla, finansinės operacijos ir informacija atitiktų jas reglamentuojančius teisės aktus (įstatymus, reglamentus, principus, taisykles ir standartus). Galutinė atsakomybė už ES finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą tenka Komisijai (SESV 317 straipsnis).

⁽⁶⁾ Žr. 14 TVSAS „Įvykiai po atskaitomybės datos“.

⁽⁷⁾ Žr. 14 TVSAS „Įvykiai po atskaitomybės datos“.

XXII. Rengiant ES konsoliduotas finansines ataskaitas, Komisijai tenka atsakomybė įvertinti, ar ES geba užtikrinti veiklos tęstinumą, atskleisti svarbius su tęstinumu susijusius dalykus ir taikyti veiklos tęstinumo prielaidą apskaitai, nebent jis ketina likviduoti subjektą ar nutraukti operacijas arba yra priverstas tą padaryti, neturėdamas kitos realios išeities.

XXIII. Komisija atsakinga už ES finansinės atskaitomybės proceso priežiūrą.

XXIV. Pagal Finansinį reglamentą (XIII antraštinę dalį) Komisijos apskaitos pareigūnas turi pristatyti audito tikslams ES konsoliduotas finansines ataskaitas, pirma kaip negalutines finansines ataskaitas iki kitų metų kovo 31 d. ir kaip galutines finansines ataskaitas – iki liepos 31 d. Jau negalutinėse ataskaitose turėtų būti pateiktas tikras ir teisingas ES finansinės padėties vaizdas. Todėl labai svarbu, kad visi negalutinių ataskaitų straipsniai būtų pristatyti kaip galutiniai skaičiavimai, leidžiantys mums atlikti mūsų užduotį pagal Finansinio reglamento (XIII antraštinę dalį) per nustatytą laikotarpį. Bet kokie pakeitimai tarp negalutinių ir galutinių finansinių ataskaitų paprastai turėtų būti tik mūsų pastabų rezultatas.

Auditoriaus atsakomybė už konsoliduotų finansinių ataskaitų ir atspindimų operacijų auditą

XXV. Mūsų tikslai yra gauti pakankamą patikinimą dėl to, ar ES konsoliduotose finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o jose atspindimos operacijos yra teisėtos ir tvarkingos, bei, remiantis mūsų auditu, pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai patikinimo pareiškimą dėl finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo. Pakankamas patikinimas užtikrina aukštą patikinimo lygį, tačiau jis nėra garantija, kad audito metu būtinai buvo nustatyti visi reikšmingi iškraipymai ar galimi neatitikties atvejai. Tokius atvejus gali nulemti sukčiavimas ar klaidos ir jie laikomi reikšmingais jei, imant atskirai ar subendrinus, galima pagrįstai tikėtis, jog jie darys įtaką bet kokiems ekonominiams sprendimams, priimamiems remiantis šiomis konsoliduotomis finansinėmis ataskaitomis.

XXVI. Pajamų srityje mūsų PVM ir BNPj pagrįstas nuosavų išteklių tikrinimas pradedamas nuo makroekonominių suvestinių duomenų, pagal kuriuos šios pajamos yra skaičiuojamos, taip pat įvertinamos Komisijos sistemos, skirtos šiems duomenims apdoroti iki tol, kol yra gaunami ir į konsoliduotas finansines ataskaitas įtraukiami valstybių narių įnašai. Tradicinių nuosavų išteklių srityje mes tikriname muitinės įstaigų finansines ataskaitas bei analizuojame maito mokesčių srautą iki tol, kol sumas gauna Komisija ir jos įtraukiamos į finansines ataskaitas.

XXVII. Išlaidų srityje mes tikriname mokėjimų operacijas, kai išlaidos buvo padarytos, užregistruotos ir patvirtintos. Šis tikrinimas apima visų kategorijų mokėjimus tuo metu, kai jie atliekami, išskyrus išankstinius mokėjimus. Išankstinius mokėjimus tikriname lėšų gavėjui pateikus jų tinkamo panaudojimo įrodymą ir institucijai ar įstaigai sutikus su tuo įrodymu ir patvirtinus išankstinį mokėjimą, o tai gali užsitęsti iki kitų metų.

XXVIII. Per visą auditą remiamės profesine nuovoka ir laikomės profesinio skepticizmo principo. Mes taip pat:

- a) nustatome ir įvertiname dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių reikšmingų iškraipymų konsoliduotose finansinėse ataskaitose ar susijusių operacijų reikšmingos neatitikties ES teisės aktams riziką. Atsižvelgdami į šias rizikas, parengiame ir vykdome audito procedūras ir surenkame savo audito nuomonei pagrįsti pakankamus ir tinkamus audito įrodymus. Aptikti dėl sukčiavimo atsiradusius reikšmingus iškraipymus arba neatitiktį yra sudėtingiau nei tada, kai jie atsiranda dėl klaidų, kadangi sukčiavimas gali apimti sąmokslą, klastojimą, tyčinio pobūdžio neveikimą, klaidingų duomenų pateikimą arba vidaus kontrolės nepaisymą. Todėl yra didesnė rizika, kad tokie atvejai nebus aptikti;
- b) susipažįstame su auditui svarbia vidaus kontrole tam, kad galėtume parengti tinkamas audito procedūras, bet ne tam, kad pareikštume nuomonę dėl vidaus kontrolės veiksmingumo;
- c) įvertiname vadovybės taikomos apskaitos politikos tinkamumą ir vadovybės atliktų apskaitinių įvertinimų ir susijusių atskleistos informacijos pagrįstumą;

- d) darome išvadą dėl vadovybės apskaitos veiklos tęstinumo principo tinkamumo ir, remdamiesi gautais audito įrodymais, nustatome, ar egzistuoja reikšmingas su įvykiais arba sąlygomis susijęs netikrumas, dėl kurio gali kilti reikšmingų abejonių dėl subjekto gebėjimo toliau užtikrinti veiklos tęstinumą. Jei mes darome išvadą, kad toks reikšmingas netikrumas egzistuoja, mes privalome atkreipti dėmesį savo ataskaitoje į susijusią konsoliduotose finansinėse ataskaitose atskleidžiamą informaciją arba, jei ši atskleidžiama informacija yra netinkama, pakeisti savo nuomonę. Mūsų išvados pagrįstos audito įrodymais, gautais iki mūsų ataskaitos pateikimo dienos. Tačiau dėl būsimų įvykių arba sąlygų subjektas gali daugiau neužtikrinti veiklos tęstinumo;
- e) įvertiname bendrą konsoliduotų finansinių ataskaitų pateikimą, struktūrą ir turinį, įskaitant visą atskleidžiamą informaciją, ir tai, ar konsoliduotose finansinėse ataskaitose operacijos ir įvykiai pateikti teisingai;
- f) gauname pakankamų ir tinkamų audito įrodymų, susijusių su finansine informacija apie subjektus, patenkančių į ES konsolidavimo apimtį, kad galėtume pateikti nuomonę dėl konsoliduotų finansinių ataskaitų ir jose atspindimų operacijų. Mes atsakome už vadovavimą auditui, jo priežiūrą ir jo atlikimą, ir esame tik patys atsakingi už mūsų audito nuomonę.

XXIX. Mes su vadovybe aptariame, be kita ko, planuojamą audito apimtį ir tvarkaraštį bei reikšmingus audito metu nustatytus faktus, įskaitant bet kokius nustatytus reikšmingus vidaus kontrolės trūkumus.

XXX. Iš tų dalykų, kurie buvo aptarti su Komisija ir kitais audituojamais subjektais, mes nustatome tuos dalykus, kurie buvo svarbiausi einamojo laikotarpio konsoliduotų finansinių ataskaitų auditui ir todėl yra pagrindiniai audito dalykai. Mes apibūdiname šiuos dalykus savo ataskaitoje, nebent remiantis įstatyminiu teisės aktu ar reglamentu jų negalima viešai atskleisti arba mes ypač retomis aplinkybėmis nustatome, kad dalykas neturėtų būti pateiktas mūsų ataskaitose, kadangi pagrįstai galima tikėtis, jog neigiamos tokio veiksmo pasekmės nusvers viešojo intereso naudą.

2020 m. rugsėjo 24 d.

Klaus-Heiner LEHNE

Pirmininkas

Europos Audito Rūmai

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg
